

**ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมการทำงานเชิงนิเวศของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณผลประโยชน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

**Knowledge, Attitude and Ecotourism behavior of Student in Rajamangala
University of Technology Phra Nakhon**

Balfern Wongbuangam

This Research is Funded by Faculty of Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Year 2011

ชื่อเรื่อง : ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร

ผู้วิจัย : นางสาวไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม

พ.ศ. : 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อวัดระดับความรู้ และ ทักษะด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรกลุ่ม ตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 430 คน โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ในคณะ บริหารธุรกิจ ส่วนใหญ่มีความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี และ ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากรายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ
2. ระดับความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มี ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก โดยมีการตอบถูกในข้อความ การท่องเที่ยวเชิง นิเวศให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและศิลปกรรมมากที่สุด
3. ระดับทัศนคติด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มี ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก โดยมีระดับทัศนคติสูงสุดกับข้อความ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่และการจัด กิจกรรมให้เหมาะสม

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางไปถึงมาก โดยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากกับข้อความ เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน

Title : Knowledge, Attitude and Ecotourism behavior of Student in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

Researcher : Baifern Wongbuangam, Faculty of Liberal Arts, RMUTP

Year : 2011

ABSTRACT

There are two purposes of this research, 1) the level of knowledge and attitude in ecotourism of student in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon 2) the ecotourism behavior of student in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. The study was conducted by analyzing questionnaires collected from sample of student in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon total 430 cases. The SPSS was used to analyze these questionnaires. Descriptive Statistic were applied and presented in form of percentage and mean.

The research showed that

1. The respondents were most males, they were sophomore, studied in Business, frequency of travel, ecotourism is between 1-2 times / year. They get information from television/radio the most.
2. The level of knowledge in ecotourism was high, especially for "Eco-tourism focused on nature and the environment. The unique biological habitats and artistic traditions as possible".
3. The level of attitude in ecotourism was high, especially for "Eco-tourism management should take into account the potential of existing resources and activities accordingly".
4. The ecotourism behavior was medium-high, especially for "When you see wild animals are crossing the road. You stop waiting for the animals go through before".

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณ เงิน ผลประโยชน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอขอบคุณ ผศ.จุกา พืระพัชระ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ อาจารย์ภาคพันธ์ ศาลาทอง คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการจัดทำรูปเล่มงานวิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแก่คณาจารย์ทุกท่านที่ ประสาศวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	7
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	11
2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	13
2.4 แนวคิด ทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
3.4 การรวบรวมข้อมูล	34
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	35
4.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	38
4.3 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	42
4.4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	47
บทที่ 5 บทสรุป	
5.1 สรุปผลการวิจัย	52
5.2 อภิปรายผล	53
5.3 ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	59

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	35
2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	36
3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะที่ศึกษา	36
4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของจำนวนความถี่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	37
5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	38
6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	39
7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผลสรุปความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	40
8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับทัศนคติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	43
9 แสดงค่าเฉลี่ยของการสรุปผลระดับทัศนคติของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	44
10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	48
11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลสรุประดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	49

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างมากทั้งในด้านของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งจากความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวจึงทำให้มีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลายประเภทกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อีกทั้งการมีวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีคุณค่า และความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์อยู่จำนวนมาก ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นที่นิยมทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งจากความนิยมนี้ได้ทำให้เกิดผลดีจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการก่อให้เกิดงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวโดยตรงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (บุญเลิศ, 2542) การได้เผยแพร่ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศให้เป็นที่รู้จัก และยังสร้างให้เกิดความภาคภูมิใจในประเทศ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยไม่ได้สร้างให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสภาพแวดล้อมในหลาย ๆ ทางได้อีกด้วย เช่น ปัญหาด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การทำลายทัศนียภาพที่สวยงาม ผลกระทบทั้งด้านการกำจัดขยะ อีกทั้งปัญหาสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจากงานศึกษาของนักวิชาการต่างชาติที่ศึกษาผลกระทบทางสังคมของการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มองว่า กิจกรรมทางการท่องเที่ยวมักมีผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากกว่าทางบวก (John Lea อ้างในมณีวรรณและคณะ, 2546) เช่นเรื่องค่าครองชีพที่แพงขึ้น รวมทั้งวิถีชีวิตของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมลง ซึ่งก็เนื่องมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ภายในประเทศเป็นสินค้าและเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในขณะที่ทรัพยากรเหล่านี้ซึ่งแม้จะมีอยู่มากแต่ก็อยู่จำนวนที่จำกัด จึงทำให้อาจไม่เพียงพอที่จะรองรับความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ ทำให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของไทยมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และสภาพสังคมไทย กับการพัฒนาอยู่เสมอ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่เกิดจากความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างมี

ความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้นๆและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าต่อการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541) ซึ่งการท่องเที่ยวนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือ Sustainable Tourism ที่มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนข้างเคียง ซึ่งการรูปแบบของการท่องเที่ยวเหล่านี้ต้องการความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (การดำเนินงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย, 2549)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นนโยบายและแนวทางที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป ซึ่งนโยบายและแนวทางการท่องเที่ยวนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545- พ.ศ.2549) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550- พ.ศ.2554) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู โดยการสร้างชุมชนให้มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมดูแลรักษาฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวรูปแบบนี้กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีทั้งนักท่องเที่ยวที่ชมชอบกับการท่องเที่ยวแบบสันโดษหรือมาเป็นกลุ่มเล็กๆ และในบางกลุ่มนิยมมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะใหญ่ๆ รวมไปถึงคณะนักท่องเที่ยวประเภทที่เป็นนักเรียน นักศึกษาและเยาวชนที่เน้นการเข้ามาในพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติและศึกษาศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ความนิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นหลายประการคือ ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมากมายหลายประเภท ทั้งน้ำตก หน้าผา จุดชมวิว ถ้า ความสมบูรณ์ของป่าไม้ ความหลากหลายของสัตว์ป่า และยังมีภูมิอากาศที่เย็นสบาย ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเข้าไปใช้พื้นที่มาก อีกทั้งกระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กระจายสู่สังคมมากขึ้น จึงมีนักท่องเที่ยวส่วน

หนึ่งที่เราเห็นความสำคัญจึงหันมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น สุดท้ายคือหน่วยงานดูแลพื้นที่ โดยเฉพาะกรมป่าไม้ ได้สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติและเขตพื้นที่ธรรมชาติอื่นๆ พร้อมทั้งพัฒนากิจกรรมนันทนาการให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ โปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติ (Nature Interpretation) การปรับปรุงพื้นที่รองรับกิจกรรมกลางแจ้ง การจัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Facilities) ประกอบกับการสนับสนุนและส่งเสริมในระดับนโยบายของหน่วยงานสนับสนุน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้รับความเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากกิจกรรมต่างๆไปพร้อมๆกัน(<http://www.krirk.ac.th/Download/kiti/kiti02.htm>) ดังนั้นจากค่านิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เพิ่มมากขึ้น การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะกับนักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชนของชาติซึ่งกำลังอยู่ในวัยที่รักการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆและเป็นวัยที่เหมาะสมกับการปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม ซึ่งในอนาคตพวกเขาเหล่านี้ก็จะเป็นผู้ดูแลทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีค่าของไทยไปอีกแสนนาน ดังนั้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกของกลุ่มเยาวชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพื่อที่เยาวชนเหล่านั้นจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้ให้คงอยู่กับประเทศชาติเราตลอดไป

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันหลักแห่งหนึ่งที่มีหน้าที่คือให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่เยาวชนในหลากหลายสาขาวิชา ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านสังคม รวมไปถึงมีหน้าที่ในการปลูกฝังศีลธรรมที่ดีงาม ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครก็เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคมจำนวนมาก ดังนั้นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้จึงเป็นกลุ่มเยาวชนที่ถูกบ่มเพาะ ถูกสั่งสอนอย่างดี เพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต ซึ่งในขณะที่ยังศึกษาอยู่ นักศึกษาเหล่านี้ก็ไม่ได้เพียงแค่ศึกษาเล่าเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมากมายควบคู่ไปด้วย และหนึ่งในกิจกรรมที่ทำกันอยู่เสมออีกก็คือการจัดการท่องเที่ยวทัศนศึกษา หรือการจัดกิจกรรมรับน้องนอกสถานที่ ซึ่งก็เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ซึ่งโดยส่วนมากแล้วสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมักจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของไทย ไม่ว่าจะเป็นทะเล ภูเขา แหล่งน้ำตก หรือแหล่งชุมชนที่มีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ต่างๆ ดังนั้นหากเราได้ทราบว่ากลุ่มนักศึกษาเหล่านี้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่น้อยอย่างไร พวกเขาสามารถที่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี มีจิตสำนึกที่ดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ จึงเป็นสิ่งสำคัญ

เพราะในอนาคตกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นนักศึกษาเหล่านี้เองที่จะเป็นผู้นำที่ช่วยกันอนุรักษ์และเก็บรักษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของชาติให้ยังสวยงามคงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดที่กล่าวมาเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงทั้งในด้านการเสริมสร้างความรู้ และพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา อีกทั้งใช้พัฒนาทั้งด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยังสามารถใช้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของไทยได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อวัดระดับความรู้ และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ขอบเขตของโครงการวิจัย

เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการศึกษาของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงกำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิดและศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

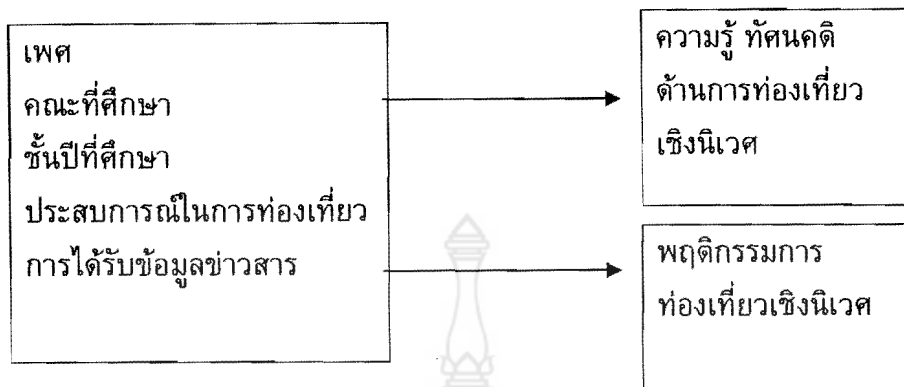
ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10,614 คน (ระบบบริการข้อมูลสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Sampling) โดยทำการสำรวจนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งหมด 9 คณะ คือ วิศวกรรมอุตสาหการ , เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, บริหารธุรกิจ, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์, ศิลปศาสตร์, เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบและอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลา ทำการวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย

1. ได้รับความรู้มากขึ้นและมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. จากการได้รับความรู้ที่มากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น

ประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสายวิชาการ เพื่อการวิจัย
2. สามารถจัดทำเป็นโครงการวิจัยต่อเนื่อง ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกับ

ชุมชนภายในเขตพื้นที่ใกล้เคียงมหาวิทยาลัยได้

ประโยชน์แก่ผู้วิจัย ได้แก่

1. ได้รับการพัฒนาศักยภาพ และแนวคิดของตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิจัย
2. คำตอบจากงานวิจัยสามารถนำไปพัฒนาต่อยอด ในงานการเขียนรวบรวมเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

ประโยชน์เชิงวิชาการ ได้แก่

1. นักวิชาการในสาขาวิชาการท่องเที่ยว ได้ทราบถึงศักยภาพของนักศึกษา ที่จะ เป็นบุคลากรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย
2. ผู้สอนในสาขาวิชาการบริการและการท่องเที่ยว สามารถใช้เป็นกรณีศึกษา ในการเรียนการสอนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในทุกวิทยาเขต

ความรู้ ทักษะ ทักษะ หมายถึง ระดับความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกด้านต่างๆ ของนักศึกษาที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่ง ที่เดินทางเข้าไปในแหล่งที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา เรียนรู้ ชื่นชม เพลิดเพลิน กับสภาพธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม ให้ชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบ ต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การปฏิบัติ หรือการกระทำที่แสดงออกถึงการรับผิดชอบต่อระบบนิเวศในขณะที่มีการท่องเที่ยว โดยการแสดงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ทำลาย หรือทำให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
4. แนวคิด ทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

ประภาเพ็ญ(2526) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ที่ผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้ โดยการมองเห็นหรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

Patrick Meredith อ้างโดย โสภิตสุดา(2539) กล่าวถึงความรู้ไว้ว่า ความรู้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการคือ ความเข้าใจ(Understanding) และการคงอยู่ (Remaining) เพราะความรู้หมายถึง ความสามารถจดจำได้ในบางสิ่งบางอย่างที่เราเข้าใจมาแล้ว

ชานาญ (2544) อธิบายว่า ความรู้ความทรงจำ ได้แก่ ความสามารถของสมองที่เก็บรักษาหรือทรงไว้ซึ่งข้อเท็จจริง เรื่องราวที่ประสบมา ความเข้าใจหมายถึง ความสามารถในการอธิบายความรู้ ข้อเท็จจริงในรูปแบบเค้าโครงเดิมและนำเอาข้อเท็จจริงต่างๆมาสัมพันธ์กันได้ เป็นเรื่องราวอีกแบบหนึ่ง จนถึงขยายความสัมพันธ์ให้กว้างไกลจากข้อเท็จจริงเดิม

ธีรพัฒน์ (2546) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูล และเหตุการณ์ต่างๆที่มนุษย์ได้รับจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการที่จะมีความรู้ในเรื่องนั้นต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถในการนำไปใช้ รวมถึงการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผล

อรวรรณ (2546) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึงการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากการสื่อต่างๆประกอบกัน ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิด ความหยั่งรู้ หยั่งเห็น หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์ ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำกับ

สภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรร ซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน ความรู้อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำและระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว

กิตติศักดิ์ (2544) กล่าวถึงแหล่งที่มาของความรู้ว่ามี 5 แหล่ง คือ

1. เป็นความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้ เป็นความรู้อมตะ เชื่อกันว่า ความรู้ประเภทนี้จะทำให้คนเป็นนักปราชญ์ได้
2. เป็นความรู้ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในทางนั้นๆ เช่น หนังสือ พจนานุกรม เป็นต้น
3. เป็นความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ขึ้นมาฉับพลันเหมือนได้ความรู้มาด้วยตนเอง ไม่รู้ว่าได้มาอย่างไร รู้แต่ว่าเป็นสิ่งที่เราค้นหาอยู่
4. เป็นความรู้ที่ได้จากการคิดหาเหตุผล ซึ่งแสดงความเป็นจริงอยู่ในตัวเอง อาจมีความลำเอียง ความสนใจและความชอบเป็นปัจจัยทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้อง
5. เป็นความรู้ที่ได้จากประสาทสัมผัส การเห็น การได้ยิน การจับต้อง การสังเกต การแยกแยะระดับความรู้

บลูม(Bloom,1975) ได้แยกความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

1. ระดับที่ระลึกได้ หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีการปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือความสามารถในการนำข้อมูลจากความจำออกมาใช้ได้
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ และสามารถที่จะเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นภาพให้ความหมาย แปลความ และเปรียบเทียบความคิดเห็นอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. ระดับการนำไปใช้ เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อเท็จจริงตลอดจน นำเอาความคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้
4. ระดับการวิเคราะห์ เป็นระดับที่สามารถนำความคิดในรูปของการนำแนวคิดมาแยกเป็นส่วน ประเภท หรือการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติตนเอง
5. ระดับการสังเคราะห์ คือ การนำข้อมูลและแนวคิดต่างๆ มาประกอบกันและนำไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่จากเดิม
6. ระดับการประเมินผล คือความสามารถใช้ความรู้ เพื่อจัดตั้งเกณฑ์การรวบรวมข้อมูล การวัดข้อมูลต่างมาตรฐาน เพื่อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

ประเภทพฤติกรรมการเรียนรู้

การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติจากทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1975) ซึ่งได้จำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 จำพวกใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมด้านพุทธิศึกษาหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ (Cognitive domain)

พฤติกรรมด้านนี้มีขั้นของความสามารถด้านความรู้ การใช้ความคิด และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา จำแนกไว้ตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ ต้องมีความรู้มาก่อนจึงเข้าใจ ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ดีความและคาดคะเน

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาวิธีการของทฤษฎีกฎเกณฑ์ และแนวคิดต่างๆไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใดๆ ออกเป็นส่วนย่อย และมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดของส่วนประกอบเหล่านั้น รวมทั้งมองเห็นการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่ร่วมกันเป็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่างๆ เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจนและมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัยดีราคาสิ่งของต่างๆ โดยมีกฎเกณฑ์และมาตรฐานเป็นเครื่องช่วยประกอบวินิจฉัยซึ่งกฎเกณฑ์ที่ใช้ช่วยประเมินค่านี้ อาจเป็นกฎเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมาหรือมีอยู่แล้วก็ได้

2. พฤติกรรมด้านทัศนคติ (Affective domain) พฤติกรรมด้านนี้ หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบในการให้คุณค่าหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ เป็นพฤติกรรมที่ยากแก่การอธิบายเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคนการเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติแบ่งได้ดังนี้

2.1 การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่ามีเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดีหรือมี

ภาวะจิตใจพร้อมที่จะหรือให้ความพอใจต่อสิ่งเร้านั้นในการยอมรับนี้ประกอบด้วยความตระหนัก ได้ถูกคิด ความยินดีที่จะรับ และการเลือกรับ

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำปฏิริยาตอบสนองพฤติกรรมขั้นนี้ ประกอบด้วย การยินยอมความเต็มใจ และพอใจที่จะตอบสนอง

2.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิริยาซึ่งแสดงว่ายอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตัวเขา และได้นำไปพัฒนาให้เป็นของเขาอย่างแท้จริง พฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า "ค่านิยม" ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ประกอบด้วย การยอมรับความชอบผูกมัดค่านิยมเข้ากับตัวเขา

2.4 การจัดกลุ่ม (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติที่อาจแสดงออกในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่า อาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมด้านนี้เป็นพฤติกรรมด้านทัศนคติเป็นส่วนประกอบเป็นพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน

การวัดความรู้

อรดิน(2542) กล่าวว่า การวัดความรู้ความเข้าใจเป็นการวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการระลึกของความจำ เป็นการวัดเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์ หรือเคยรู้ เคยเห็น และทำมาก่อน การวัดความรู้ความจำสามารถตั้งเป็นคำถามได้หลายลักษณะต่างกันไปตามชนิดความรู้ความจำ

สมพร(2544) กล่าวว่า เครื่องมือที่นิยมใช้วัดความรู้คือ แบบทดสอบ (Test blueprint) โดยการใช้ข้อความและเนื้อหาประกอบกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหา ซึ่งเป็นชุดของสิ่งเร้าที่นำไปกระตุ้นบุคคลตอบสนองออกมา ชุดของสิ่งเร้าเหล่านี้มักปรากฏอยู่ในรูปข้อความ อาจเขียนคำตอบ ให้แสดงพฤติกรรม ให้พูดออกมาทางวาจา ทำให้สามารถวัดได้ สังเกตได้และนำไปสู่การแปลความหมายได้

สรุปว่า ความรู้ เป็นเรื่องที่สำคัญในการทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการกำหนดพฤติกรรม และการปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างเหมาะสม จนนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและจริงจังต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ(Attitude) เป็นคำจากภาษาละติน ว่า APTUS แปลว่า โน้มเอียง ส่วนคำจำกัดความ ได้มีนักวิชาการหลายคนให้ไว้ ดังนี้

Gordon W. Allport (1935) อ้างโดย Henry Assael (1995) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุหรือกลุ่มของวัตถุ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบอย่างสม่ำเสมอ

Ajzen and Fishbein อ้างโดย ประภาเพ็ญ (2534) กล่าวว่า นักจิตวิทยาและผู้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติเห็นพ้องต้องกันว่า ทัศนคติจะเป็นตัวแทนที่แสดงถึงการประเมินผลของบุคคล ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึก อารมณ์ ตามทฤษฎีทางทัศนคติเชื่อว่า ทัศนคติสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขณะเดียวกันก็สามารถคงอยู่ภายในช่วงเวลาหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมการปฏิบัติของบุคคล บุคคลปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งสืบเนื่อง(ส่วนหนึ่ง)มาจากทัศนคติ และพฤติกรรมนั้นๆจะสอดคล้องกับทัศนคติด้วย

John C. Mowen และ Michael Minor อ้างโดย อุดลย์ จาตุรงค์กุล(2543) ให้คำนิยามของทัศนคติว่า เป็นแกนกลางของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคล กลุ่ม สถานการณ์ สิ่งของและความคิดเห็นที่เรามองไม่เห็น

อเนกกุล (2521) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง ระบบของความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับตัวบุคคล สิ่งของ และความคิดเห็น ทัศนคติเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลพิจารณาความสำคัญของสถานการณ์ต่างๆในสังคมและมีอิทธิพลต่อการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง

สุรพงษ์ (2533) ได้กล่าวถึง ทัศนคติ ว่า เป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดย ทัศนคติ นั้นมีรากฐานมาจาก ความเชื่อที่อาจส่งผลถึง พฤติกรรม ในอนาคตได้ ทัศนคติ จึงเป็นเพียง ความพร้อม ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็น มิติของ การประเมิน เพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจาก การรับสาร อันจะมีผลต่อ พฤติกรรม ต่อไป

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2540) อธิบายว่า ทัศนคติ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ทางบวกหรือทางลบของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ทัศนคติที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 3 ประเภท คือ (สุรพงษ์, 2533)

1. ทศนคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำให้คนแสดงปฏิกิริยาในด้านดีต่อสิ่งต่างๆ บุคคล สภาพแวดล้อม ซึ่งอาจมีส่วนให้คนเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการรณรงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. ทศนคติทางลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำให้คนแสดงปฏิกิริยาในด้านที่ไม่ดีต่อสิ่งต่างๆ บุคคล สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงบวก

3. ทศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นทัศนคติที่แสดงออกมาในลักษณะนิ่งเฉย ไม่มีความรู้สึกใดๆ ต่อสิ่งต่างๆ ต่อบุคคล สภาพแวดล้อม

องค์ประกอบของทัศนคติ (กันยา, 2532)

ทัศนคติ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. ด้านความคิด (Cognitive component) หมายถึงการรับรู้ และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับและแสดงออกมาในแนวความคิดว่า อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี ไม่ดี

2. ด้านความรู้สึก (Affective component) หมายถึง ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่สอดคล้องกับความคิด เช่น ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย จึงแสดงออกมาในรูปของความรู้สึก ชอบไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

3. ด้านพฤติกรรม (Conative component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำ เป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติไม่ได้มีมาแต่กำเนิด เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเกิดขึ้นเอง สิ่งแวดล้อมต่างๆจึงมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ซึ่งได้แก่ ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม สื่อมวลชนแขนงต่างๆ (ประตินันท์, 2528) ทัศนคติของบุคคลเกิดได้จากสิ่งต่างๆต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก หรือจากการเอาอย่างหรือรับถ่ายทอดทัศนคติที่มีอยู่แล้ว ซึ่งในกรณีนี้ทัศนคติเกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลได้รับการถ่ายทอดทัศนคติจากบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู ฯลฯ

2. จากประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล เช่น เด็กบางคนมีทัศนคติไม่ดีต่อเพื่อนรุ่นเดียวกัน เนื่องจากถูกเพื่อนรุ่นเดียวกันรังแกบ่อยๆ เด็กคนนั้นเลยหันไปเล่นกับผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า เป็นต้น

3. จากประสบการณ์ที่เป็นผลให้เราจดจำไปนาน เป็นประสบการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทันทีทันใด หรือเกิดขึ้นอย่างแทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ เช่น เรารับประทานอาหารอย่างหนึ่งที่ไม่คิดว่าจะทำให้เราไม่สบาย แต่เกิดทำให้เราอาเจียนลงท้องอย่างแรง ทำให้เรามีทัศนคติไม่ดีต่ออาหารนั้น และจะเลี่ยงไม่รับประทานอาหารนั้นอีก

4. จากบุคลิกภาพของผู้นั้น บุคคลแต่ละคนไม่ใช่จะรับเอาวัฒนธรรมหรือทัศนคติของคนหมู่มากมามีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขาอย่างสิ้นเชิง แต่ทัศนคติขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย เช่น คนที่เก็บตัว เจ้าระเบียบ ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ และค่อนข้างจะมีอำนาจเหนือผู้อื่น มักจะรับทัศนคติหรือความเห็นของกลุ่มมาเพียงเล็กน้อย

5. จากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ล้วนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลทั้งสิ้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะให้ข้อมูลต่างๆแก่ประชาชน ในการที่จะสร้างทัศนคติต่างๆให้เกิดขึ้นได้

6. จากความต้องการที่สมปรารถนาในสิ่งนั้น บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆหรือบุคคลที่ทำให้ความต้องการของเขาสมปรารถนา เช่น นายวินัยมีทัศนคติที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา เพราะเป็นผู้สนับสนุนให้เขาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นต้น

การวัดทัศนคติ

การหยั่งวัดทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มชนได้มี 3 ประการ ดังนี้

1. ทิศทาง (Direction) หมายถึงทัศนคติที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ ที่แน่นอนต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป้าหมายทางทัศนคติแต่ละอย่าง

2. องศา (Degree) การแสดงออกมากน้อย หรือพอใจ ไม่พอใจ ในระดับมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้

3. ความแน่นอน (Intensity) คือ ความชอบหรือไม่ชอบดังกล่าวนี้ จะมีลักษณะแน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงเร็ว กล่าวคือ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยม

หลักการวัดทัศนคติ

1. สังเกตจากพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นวิธีที่ทำได้ยาก ผลลัพธ์ที่ได้ยังไม่อาจสรุปได้แน่นอนว่าเป็นทัศนคติ

2. วิธีรายงานด้วยคำพูด โดยใช้แบบสอบถามหรือ การสัมภาษณ์ ซึ่งจะมีลักษณะแบบปรนัย เป็นที่นิยมมากกว่า การศึกษาเปรียบเทียบได้กับคนจำนวนมาก

3. วิธีแปลความหมาย เป็นวิธีวัดทัศนคติแบบอ้อมๆ เหมาะสำหรับการใช้วัดกับบุคคลในจำนวนน้อย ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการวัด โดยผู้ถูกวัดจะแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่จะต้องตอบคำถามได้อย่างไม่ถูกจำกัด ในด้านเวลาและขอบเขตของเนื้อหา

โดยสรุป ทัศนคติ ในที่นี้เป็นเรื่องของจิตใจ ทำที่ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคล ที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งทัศนคติมีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน(2546) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยาอาการที่ได้มาหลังกำเนิด กล่าวคือ บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นนั้นเพราะได้เคยร่วมสังสรรค์กับเพื่อนมนุษย์

อื่นมาก่อนแล้ว พฤติกรรมมนุษย์ต่างกับพฤติกรรมที่มีมาในกำเนิดสันดานอันเป็นสามัญอยู่ในชีวิตสัตว์ชนิดอื่นทั่วไป

กันยา (2532) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ กิริยาอาการ ลีลา ท่าที ความประพฤติ การปฏิบัติที่แสดงออกทางสัมผัสใดสัมผัสหนึ่งดังนี้คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ญาณสัมผัส และผิวหนังสัมผัส หรือที่วัดได้ด้วยเครื่องมือ พฤติกรรมบางอย่างสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย เช่น การเดิน การนั่ง กิน พุด ด่า ฯลฯ พฤติกรรมบางอย่างสามารถสังเกตเห็นได้ยากเพราะบุคคลพยายามปกปิดซ่อนเร้น เช่น ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ ฯลฯ ต้องอาศัยเครื่องมือวัด เช่น เครื่องมือจับเท็จ เครื่องวัดคลื่นหัวใจ แบบทดสอบ ฯลฯ

ชัยยง (2542) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือกิจกรรมทางกาย วาจา และทางใจที่มนุษย์แสดงออกที่สามารถสังเกตเห็นหรือวัดได้ หรือกิจกรรมของคนมีรูปแบบต่างกัน บางอย่างสามารถมองเห็นได้ด้วยตา หรือการได้ยิน บางอย่างเป็นความรู้สึกภายในจิตใจ ซึ่งไม่สามารถมองเห็นแต่สามารถใช้เครื่องมือวัด หรือตัวชี้วัด และมีกิจกรรมหลายอย่างที่บุคคลแสดงออกมาโดยรู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว

จินดา (2545) อ้างถึงใน สวรรส (2548) ได้ให้ความหมายว่า การกระทำหรือการแสดงออกต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรง หรือไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถใช้เครื่องมือหรือทดสอบได้

บุญเกื้อ (2543) อ้างใน สาดิยา (2550) ได้ให้ความหมายว่า คือกิริยาของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าอันเป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อการอยู่รอดของชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตัวกระตุ้นที่เหมาะสมภายในร่างกายของสัตว์ ทำให้สัตว์ปลดปล่อยพฤติกรรมออกมาได้ เรียกว่า ตัวกระตุ้นปลดปล่อยวงจรประสาทที่ไวต่อตัวกระตุ้น เรียกว่ากลไกการปลดปล่อย

กลไกการเกิดพฤติกรรม

การที่พฤติกรรมใดจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วย

1. สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น
2. เหตุจูงใจ หมายถึง ความพร้อมภายในร่างกายก่อนจะแสดงพฤติกรรม

ไพบุลย์ (2537) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยา อาการ ท่าทางการกระทำ หรือกิจกรรมทุกอย่างของสิ่งมีชีวิต ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรง หรือใช้เครื่องมือวัด ซึ่งพฤติกรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่น นอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถมองเห็นหรือสามารถที่จะรู้ได้ พฤติกรรมภายนอกนั้นบุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัยการสังเกต ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรงหรือใช้เครื่องมือ

2. พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ ไม่แสดงออกมาภายนอกให้ผู้อื่นสังเกตเห็นได้โดยตรง ต้องสังเกตทางอ้อม บุคคลอื่นจะรู้พฤติกรรมภายในของใครคนหนึ่งได้ ต้องอาศัยการสันนิษฐานหรือคาดเดาเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการทำงานของสมองในรูปแบบต่างๆ เช่น ความตั้งใจ ความเครียด การตัดสินใจ เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรม คือ กิริยาอาการที่บุคคลกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกไม่ว่าการกระทำนั้นบุคคลจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

วิภาพร(2540) แบ่งพฤติกรรมตามลักษณะการเกิดเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. พฤติกรรมติดตัวมาแต่กำเนิด คือการกระทำที่มนุษย์และสัตว์สามารถปฏิบัติได้ตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นไปตามวุฒิภาวะหรือความพร้อมของร่างกายโดยที่ไม่ต้องฝึกหัดมาก่อน เช่น ทารกสามารถนั่ง คลาน เดิน ยืน วิ่ง ได้ด้วยตัวเอง เมื่อร่างกายมีความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาทุกคนสามารถทำได้เหมือนกัน พฤติกรรมที่ติดตัวมาแต่กำเนิดในสัตว์เรียกว่าสัญชาตญาณ (instinct)

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้รับการฝึกหัดแล้ว เช่น การว่ายน้ำ การขับรถ ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้ต้องฝึกฝนบ่อยๆจนเกิดการเรียนรู้ขึ้น จึงเปลี่ยนจากทำไม่ได้เป็นทำได้ ยิ่งมีการฝึกฝนบ่อยเท่าไรก็จะยิ่งทำพฤติกรรมที่ซับซ้อนกว่า พฤติกรรมของสัตว์มากมาย

ณรงค์ (2541) ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ ออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมปกติ หมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งผู้คนในสังคมนั้นยอมรับ เช่น การให้ความช่วยเหลือ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และการยอมรับกติกาของสังคม

2. พฤติกรรมเบี่ยงเบน หมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งอาจเกิดเองมาจากความเห็นแก่ตัว หรือจากความผิดปกติของร่างกาย หรือด้วยสาเหตุอื่นๆ พฤติกรรมเบี่ยงเบนอาจแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น ความเห็นแก่ตัว ความก้าวร้าว การทำลายชีวิตผู้อื่นหรือทำลายข้าวของ การหนีสังคม หรือไม่ยอมยกยอคำสมาคมกับผู้อื่น และการไม่ยอมรับกติกาของสังคม เห็นว่าล้าสมัย หรือไม่ให้ความเป็นธรรม และบางครั้งมีการสร้างบรรทัดฐานขึ้นมาใช้เองหรือชักชวนผู้อื่นร่วมด้วย

วิภาพร(2540) ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ มีดังนี้

1. ความต้องการ (need) หมายถึง พลังที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

ความต้องการมีการแบ่งโดย คลาร์ก แอล ฮัล (Clark L. Hull) และเนล อี มิลเลอร์ (Neil E. Miller) ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แรงจูงใจปฐมภูมิ ซึ่งเป็นแรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อความสมดุลในร่างกาย เช่น ความกระหายน้ำ ความหิวอาหาร เป็นต้น

2. แรงจูงใจทุติยภูมิ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการภายในจิตใจบุคคล ส่วนใหญ่เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้จากสังคม ได้แก่ ความต้องการทรัพย์สิน เงินทอง เป็นต้น แรงจูงใจหรือความต้องการเหล่านี้จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ แตกต่างกันไป ซึ่งมีพื้นฐานของบุคลิกภาพและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

มาสโลว์ (Maslow) มีความเห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์ เกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ประเภท จากระดับต่ำสุดไปสูงสุด ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกายซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ความต้องการอาหาร การพักผ่อน ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ซึ่งความต้องการนี้จะเกิดขึ้นตั้งแต่ วยทารกจนถึง วยชรา มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางร่างกายอยู่เสมอ หากขาดไม่ได้ ถ้าอยู่ในสภาพขาด ร่างกายจะกระตุ้นให้บุคคลมีการกระทำที่ชวนชวยเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ถ้าความต้องการขั้นแรกไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการในขั้นถัดไปจะไม่เกิดขึ้น

2. ความต้องการความปลอดภัย หมายถึง ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อปกป้องให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆ ความต้องการระดับนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว

3. ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นที่รักของคนอื่น เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการเพื่อน

4. ความต้องการได้รับความนิยมนับถือในตนเอง หมายถึง ความต้องการที่จะทำให้ตนเองมีคุณค่าสูงสุด เป็นที่น่าเคารพยกย่อง ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่ามีความสามารถ มีคุณค่า มีเกียรติ มีตำแหน่ง มีฐานะ และมีชื่อเสียง

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน หมายถึง ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีความสมบูรณ์ที่สุดในทุกด้าน

2. การรับรู้ (perception) หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลแปลหรือตีความหมายจากความรู้สึกที่ได้รับจากประสาทสัมผัส เช่น ตามองเห็น จมูกได้กลิ่น หูได้ยินเสียง ลิ้นรู้รส ผิวหนังรับรู้การสัมผัส ฯลฯ แล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การรับรู้ของมนุษย์คือ

2.1 ลักษณะของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่มีขนาดใหญ่ย่อมกระตุ้นให้บุคคลรับรู้ได้ดีกว่า สิ่งเร้าที่มีขนาดเล็ก และสิ่งเร้าที่เคลื่อนไหวย่อมทำให้เกิดความรับรู้ดีกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่

2.2 ลักษณะของผู้รับรู้

3. การเรียนรู้ หมายถึงกระบวนการพัฒนาความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

3.1 สิ่งเร้า หมายถึง สิ่งกระตุ้นหรือตัวกระตุ้น ที่ทำให้เกิดความสนใจอยากเรียนรู้

3.2 การรับสัมผัส หมายถึง การทำงานของอวัยวะรับสัมผัสเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น

3.3 การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายถึงการตีความสิ่งเร้า ที่มาจากอวัยวะรับสัมผัสที่ส่งเข้ามายังระบบประสาท

3.4 มโนทัศน์ หมายถึง การรวบรวมความคิดที่ตนเข้าใจอย่างต่อแท้ ออกมาเป็นความคิดรวบยอด

3.5 การตอบสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากบุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการมีมารยาท พฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการสนทนา เป็นต้น

4. ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การยอมรับสิ่งต่างๆและต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งการยอมรับเช่นนี้อาจเกิดขึ้นจากการใช้เหตุผล หรืออาจเกิดจากศรัทธาโดยไม่มีเหตุผลก็ได้

5. ความสนใจ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดง เลือก หรือเข้าร่วมทำกิจกรรมหนึ่งหรือความใส่ใจที่มีต่อ วัตถุ สิ่งของ หรือคน

6. ทักษะคิด หมายถึง การแสดงออกความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ต่อบุคคล วัตถุ ความคิด หรือเหตุการณ์ต่างๆ ทักษะคิดเป็นตัวการสำคัญผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ การเข้าใจเรื่องทักษะคิดทำให้สามารถเข้าใจและทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้

7. อารมณ์ หมายถึง สภาวะจิตใจที่เกิดความปั่นป่วนเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นทำให้เกิดสภาวะที่ผิดไปจากเดิม เช่น หัวใจเต้นแรง มือสั่น คอแห้ง อารมณ์จะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันใด ซึ่งกว่าจะสงบลงได้ต้องใช้เวลาาน แต่จะนานเพียงใดขึ้นอยู่กับความแรงของอารมณ์บุคคล สิ่งเร้า และสภาพการณ์ในขณะนั้น

8. ค่านิยม หมายถึง การให้ค่าแก่สิ่งต่างๆ ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ เช่น การให้ค่าแก่ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ เป็นต้น ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่ เป็นสิ่งกำหนด และขัดเกลาพฤติกรรมมนุษย์ในสังคม

องค์ประกอบพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม มนุษย์ต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจ หรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถ

บรรลุ สมความต้องการ มนุษย์จะมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และจะเลือกตอบสนองความต้องการที่เร่งด่วนก่อน และตอบสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือระดับความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ มนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง เพราะความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของคน

3. สถานการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย การที่มนุษย์จะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง จะต้องมีการพิจารณาสถานการณ์ก่อน แล้วจึงเลือกสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้รับความพึงพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้ว

6. ผลที่ได้รับ หรือผลที่ตามมา เมื่อทำกิจกรรมใดๆแล้ว ย่อมได้รับผลจากการทำกิจกรรมนั้น ที่อาจจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ หรือ อาจตรงกันข้ามกับความคาดหมายก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง หากมนุษย์ ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้ ก็อาจเรียกได้ว่าเป็น ประสบความผิดหวัง ในกรณีนี้ อาจมีการย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองแบบใหม่ก็ได้

การวัดพฤติกรรม

พฤติกรรมของบุคคลมีทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน การที่จะศึกษาพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ถ้าเป็นพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ จะศึกษาได้ คือ การสังเกตโดยตรงและโดยอ้อม แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมภายในไม่สามารถสังเกตได้ ต้องใช้วิธี ทางอ้อม โดยการสัมภาษณ์ การทดสอบด้วยแบบทดสอบและการทดลองในห้องปฏิบัติการและในชุมชน เพราะฉะนั้นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมอาจทำได้โดยการสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ประกอบการสัมภาษณ์ หรือใช้เครื่องมืออื่นประกอบ เช่น เครื่องวัดความดันโลหิต เครื่องฟังการเต้นของหัวใจ เป็นต้น

สร้อยยศ (2545) ได้กล่าวถึง วิธีการศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยทางตรง ทำได้โดย

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct Observation) เช่น ครู สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน โดยบอกให้นักเรียนในชั้นได้ทราบว่า ครูจะสังเกตดูว่าใครทำ กิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้ บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาก็ได้

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic Observation) คือ การที่ บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรม ไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะ ที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้ จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกัน หรือที่

เหมือนกัน ข้อจำกัดของวิธี สังเกต แบบธรรมชาติ คือ ต้องใช้เวลามาก จึงสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการได้ และการสังเกตต้องทำเป็นเวลา ติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้งพฤติกรรมบางอย่างอาจต้องใช้เวลาสังเกตถึง 5 ปี หรือ 100 ปี ก็ได้

สรุป การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่ผู้ถูกสังเกตรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม ผู้สังเกตจะต้องมีความละเอียด ต้องสังเกตให้เป็นระบบ และมีการบันทึกเมื่อสังเกตพฤติกรรมได้แล้ว นอกจากนี้ผู้สังเกตต้องไม่มีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ซึ่งจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้ 4 วิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือ กลุ่มของบุคคล ซึ่งทำได้โดยตรงหรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ เช่น ใช้สัมภาษณ์คนที่พูด คน ละภาษา การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การ สัมภาษณ์โดยตรง ทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่องๆ ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ อีก ประเภทคือ การสัมภาษณ์โดยทางอ้อม หรือไม่เป็นการ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการ อะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อยๆ โดยจะสอดแทรกเรื่องจะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบจะไม่รู้ตัวว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะทราบถึงพฤติกรรม การสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลมากมาย แต่ก็มีข้อจำกัด คือ บางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย

2.2 การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของคนเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างไกล อยู่กระจัดกระจายมาก นอกจากนี้ ยังสามารถถามถึงพฤติกรรมในอดีต หรือต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ ข้อดี อีก ประการหนึ่ง คือ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่ ยอมแสดงให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่นซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับ และ การใช้แบบสอบถาม จะใช้ ศึกษาเวลาใดก็ได้

2.3 การทดลอง เป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพ การควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพที่แท้จริงแล้ว การควบคุมจะทำได้ในห้องทดลอง แต่ในชุมชน การศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้น้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการจะ ให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไป แต่วิธีนี้มีประโยชน์มาก ใน การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางการแพทย์

2.4 การทำบันทึก วิธีทำให้ทราบพฤติกรรมของบุคคล โดยให้บุคคลแต่ละคน ทำบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Hector Caballos-Lascurain (1991) อ้างโดย ตรรชนีและสุรเชษฐ์ (2544) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ เหล่านั้น

กรมป่าไม้ (2548) อ้างโดย โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2552) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็น การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่น เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอีกด้วย

อุดม (2548) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักวิจัยสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้นำเสนอหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 7 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องหลีกเลี่ยงการสร้างผลกระทบทางด้านลบที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
3. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องนำไปสู่การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและจัดการเขตอนุรักษ์
4. ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนใกล้เคียง จะต้องเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องเน้นความสำคัญของการวางแผนและการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างหลักประกันว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะต้องอยู่ในขอบเขตของศักยภาพในการรองรับตามธรรมชาติของระบบนิเวศท้องถิ่น

6. รายได้ส่วนใหญ่จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องตกเป็นของประเทศผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้เอง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเน้นการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องให้ความสำคัญกับการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาอยู่บนฐานคิด ซึ่งเน้นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และ ลด ละ การใช้น้ำมันเชื้อเพลิง อนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นบ้าน และจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับธรรมชาติแวดล้อมอย่างแท้จริง

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature - based tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมชุมชน

การกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวใดมีความเหมาะสมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมี

หลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจำแนกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 4 ด้าน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) ดังนี้

1. ด้านพื้นที่ ต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติ เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. ด้านการจัดการ ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ต้องเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่นักท่องเที่ยว ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจ

ท่องเที่ยว จึงเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม

4. ด้านการมีส่วนร่วม ต้องให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อให้

เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น เช่น การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลประโยชน์ เพื่อนำมาจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองท้องถิ่น จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวคิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กาญจนรัตน์ รัตนสนธิ (2541) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละคน แต่ละกลุ่ม จะมีความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งการพิจารณาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นในพื้นที่ธรรมชาติ ควรพิจารณาถึงปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับพื้นที่และทรัพยากร นันทนาการในพื้นที่ที่จะรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการพิจารณาถึงสภาพดั้งเดิม และคุณค่าที่มีอยู่ในตัวธรรมชาติ เป็นหัวใจของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ปัจจัยเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่ควรเสริม เป็นการพิจารณาถึงกิจกรรมที่ควรเสริมให้เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจและ ได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติแล้ว ยังต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้ธรรมชาติโดยผ่าน สื่อความหมายธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ

กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลัก เป็นกิจกรรมที่อาศัยธรรมชาติทั้งหมด ในการรองรับ เน้นการเรียนรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเป็นหลัก

- 1.1 กิจกรรมเดินป่า
- 1.2 กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ
- 1.3 กิจกรรมและรูปธรรมชาติ หรือบันทึกเทปวีดีโอธรรมชาติ
- 1.4 กิจกรรมดูนก
- 1.5 กิจกรรมศึกษาถ้ำ
- 1.6 กิจกรรมท้องฟ้า และดาราศาสตร์
- 1.7 กิจกรรมส่องเรือศึกษาธรรมชาติ
- 1.8 กิจกรรมพายเรือ และเล่นเรือใบ
- 1.9 กิจกรรมดำน้ำ ชมปะการังน้ำตื้น
- 1.10 กิจกรรมดำน้ำลึก

2. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศเสริม เป็นกิจกรรมที่อาศัยธรรมชาติเป็นส่วนประกอบสำคัญ เน้นประสบการณ์ หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติไม่มากนัก แต่จะเป็นการใกล้ชิด ชื่นชมธรรมชาติมากกว่า

- 2.1 กิจกรรมพักผ่อนชมทิวทัศน์ธรรมชาติ
  - 2.2 กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ
  - 2.3 กิจกรรมปีนเขา
  - 2.4 กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์
  - 2.5 กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก
  - 2.6 กิจกรรมส่องแพ
  - 2.7 กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร
  - 2.8 กิจกรรมเที่ยวน้ำตก
  - 2.9 กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ
- แนวคิดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541) กล่าวว่า การพิจารณาลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว โดยทั่วไปจำแนกนักท่องเที่ยวไว้หลายแบบ คือ จำแนกโดยแหล่งที่มาหรือเชื้อชาติ ระดับ/ฐานะการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์/ความสนใจ พฤติกรรมการท่องเที่ยวและ ประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรมหนึ่งๆ ซึ่งจะจำแนกให้เห็นถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจได้ในระดับ หนึ่ง การจำแนกที่ชัดเจนถึงความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพิจารณาจาก วัตถุประสงค์และความสนใจ โดยมี พฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวบ่งบอกถึง

คุณภาพของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตามอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น รูปแบบการท่องเที่ยว การใช้บริการ เป็นต้น

การจำแนกนักท่องเที่ยวเพื่อพิจารณาศักยภาพต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้

1. จำแนกโดยเชื้อชาติ/แหล่งที่อยู่อาศัย เมื่อจำแนกเป็นกลุ่ม ยุโรป อเมริกา เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกกลาง และไทย ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีความพร้อมเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน กล่าวคือ

1.1 นักท่องเที่ยวยุโรป มีหลากหลายประเภท โดยส่วนใหญ่นิยมพักผ่อน เป็นเวลานานใช้เวลาเพียงบางส่วนในการศึกษาธรรมชาติและวิถีชีวิต แต่เมื่อมีการศึกษามากให้ความสำคัญ ในการทำกิจกรรมค่อนข้างสูง บางส่วนนิยมการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม โดยเฉพาะผู้สูงอายุบางส่วนนิยม ผจญภัยเล็กๆ น้อยๆ (Soft Adventure) กล่าวโดยทั่วไป นักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป เป็นตลาดที่สำคัญของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หากเขาได้รับทราบโปรแกรมที่ดี แม้ว่าส่วนใหญ่มุ่งเน้นการมาพักผ่อนเป็นหลัก

1.2 นักท่องเที่ยวอเมริกา/แคนาดา มีคนเหมือนกับกลุ่มยุโรป ค่อนข้างมากจนแยกออกได้ยาก แต่ต่างกันในเรื่องดำเนินชีวิตในบางด้าน

1.3 กลุ่มเอเชียใต้/ตะวันออกกลาง ยังไม่ได้ให้ความสนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากนัก นอกจากการพักผ่อนแบบทั่วๆ ไป

1.4 กลุ่มเอเชีย เป็นตลาดหลักของประเทศที่นิยมการท่องเที่ยวทางทะเล มาก แต่ให้ความสนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย ส่วนใหญ่มุ่งพักผ่อนสนุกสนาน มักเดินทางท่องเที่ยว เป็น คณะใหญ่ (Mass) ไม่สนใจการอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเอเชีย โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่น ซึ่ง เป็นคนรุ่นใหม่ นิยมท่องเที่ยวแบบเอกเทศและมีพฤติกรรมท่องเที่ยวแบบชาวยุโรปเพิ่มมากขึ้น

1.5 กลุ่มชาวไทย เป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุด แต่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า ชาวต่างประเทศนิยมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ มีสัดส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวเองสูงกว่าการใช้บริการ นำ เที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยยังมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม เน้นการสนุกสนานเป็นหลักสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาเรียนรู้ในทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างแท้จริงยังไม่มากนัก แม้ว่าปัจจุบัน นักท่องเที่ยวชาวไทยไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมาก และมีกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ (โดยรูปแบบ) มากขึ้น ก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบที่ควรได้รับการส่งเสริมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวไทยทุกระดับ เนื่องจาก จิตสำนึกในการอนุรักษ์ของชาวไทยเป็นเป้าหมายสำคัญมากสำหรับประเทศไทย

2. การจำแนกตามวัย ได้แก่

2.1 วัยเด็กและเยาวชน เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สูง มาก แต่ยังต้องการการแนะนำหรือการดูแลจากผู้มีประสบการณ์อยู่บ้าง ในบางครั้งนักท่องเที่ยววัยนี้

อาจ ไม่ทราบหรือเริ่มต้นสนใจในการท่องเที่ยวโดยตรง การจัดโปรแกรมท่องเที่ยวโดยองค์กร หรือหน่วยงานรวมทั้ง ผู้ปกครองจะสามารถนำเด็กและเยาวชนไปสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้

2.2 วัยหนุ่มสาว เป็นวัยที่มีความแข็งแรง ต้องการเรียนรู้ ชอบผจญภัย สนุกสนานเป็นกลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ผลจากการท่องเที่ยวจะเปิด ทักษะที่ กว้างไกลให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถแปรจิตสำนึกเป็นรูปธรรมในชีวิตอย่างได้ผล ปัจจุบันคนวัยหนุ่มสาว สนใจการท่องเที่ยวมาก เพียงแต่มีขาดข้อมูลและแนวทางที่ดีในการ ท่องเที่ยว

2.3 วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยววัยนี้มีความรู้ค่อนข้างมาก อาจต้องการ การพักผ่อนเป็นหลัก ความสนใจในการเรียนรู้อาจลดลง รวมทั้งกิจกรรมที่สนใจต้องไม่โลดโผน ผจญภัยมากนัก อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สอดคล้องกับวัยจะเพิ่มความเข้าใจใน รายละเอียดที่อาจ ไม่เคยเรียนรู้จากที่ใดมาก่อน และยังสามารถนำไปถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้

2.4 การผสมผสานของวัย เป็นลักษณะการท่องเที่ยวแบบครอบครัวและ กลุ่ม เครือญาติที่อาจประกอบด้วยคนทุกวัย ซึ่งมักนิยมกิจกรรมแบบผสมผสาน โดยเน้นการพักผ่อน หย่อนใจ และการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ กิจกรรมในการท่องเที่ยวจึงอาจมีทั้งเป็น กิจกรรมเชิงนิเวศหรือ กิจกรรมตามปกติ หรือบางโอกาสผู้สูงวัยเป็นผู้คอยดูแลให้การศึกษาและ ให้กำลังใจในกิจกรรมต่างๆ

3. จำแนกตามวัตถุประสงค์/ความสนใจ

3.1 การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการ ท่องเที่ยวแบบทั่วไปที่นิยมกัน ประโยชน์จากการท่องเที่ยว คือ การได้ผ่อนคลายและพบเห็น สิ่ง แปลกใหม่ เช่น บรรยากาศธรรมชาติ งานเทศกาล เป็นต้น การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของพื้นที่ที่ดี จะ เป็นการเสริมและกระตุ้นคุณภาพประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ได้โดยไม่คาดหมาย แก่นักท่องเที่ยว

3.2 การท่องเที่ยวที่มุ่งกิจกรรมหนึ่งๆ โดยเฉพาะ เช่น การดูนก การดำน้ำ การ เดินป่า เป็นต้น นักท่องเที่ยวเหล่านี้จะมีเป้าหมายในการเดินทางที่ชัดเจน มีการเตรียม ความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และอุปกรณ์ที่ใช้ต่างๆ จึงเป็นการจัดโปรแกรมที่มีโอกาสสร้าง นักท่องเที่ยว เชิง นิเวศที่มีคุณภาพได้มาก การศึกษาเรียนรู้และเข้าใจในความสนใจเฉพาะของ นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ใน ด้านการตลาดอย่างยิ่ง

3.3 การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นในหลักการตามเป้าหมาย ในการเดินทางมักมี โปรแกรมที่ชัดเจนผสมผสานกิจกรรมต่างๆ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกิจกรรม เสริม เช่น การ ตั้งแคมป์ เยาวชน การอบรมสัมมนา การท่องเที่ยวศึกษาวิถีชีวิตชุมชน หรือการ ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

3.4 การจำแนกนักท่องเที่ยวตามลักษณะพฤติกรรมแสดงออก วิธีนี้ เป็นการวัด คุณภาพของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง โดยดูจากพฤติกรรมที่แสดงออก เนื่องจากเป็นตาม

โปรแกรม การท่องเที่ยว หรือจากลักษณะและพฤติกรรมส่วนบุคคล โดยอาจเป็นพฤติกรรมแสดงออก ซึ่งความรัก และห่วงหาพันทรพยากร หรือตามใจตนเอง โดยทั่วไปการแสดงออกมักสะท้อนวัฒนธรรม ระดับการเรียนรู้ การเอาใจใส่ดูแลของผู้เกี่ยวข้อง และการให้บริการท่องเที่ยวต่างๆ

4. จำแนกตามพฤติกรรม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกในระหว่างก่อนหรือหลัง การท่องเที่ยว ซึ่งจะแสดงระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ไม่ว่านักท่องเที่ยวเหล่านั้นจะอยู่กลุ่มใด จากพฤติกรรมสามารถพิจารณาระดับความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังนี้

4.1 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ หมายถึงนักท่องเที่ยวที่มีความ รับผิดชอบ ในการท่องเที่ยวสูง มีความสนใจการเรียนรู้ และระมัดระวัง การแสดงออกระหว่าง การท่องเที่ยวเป็นอย่างดี โดยมากจะเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับการอบรมมาดี มีจิตสำนึกสูง ที่อาจเป็นผล มาจาก การรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมมาจากที่ต่างๆ หรือจากการใช้ประสบการณ์การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก เพียงพอ ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

4.2 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยทั่วไป หมายถึง นักท่องเที่ยวที่อยู่ภายใน การท่องเที่ยวที่จัดไว้ดีแล้ว และสามารถกำกับโน้มนำให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวอาจสนใจหรือรับทราบโปรแกรมอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม การเข้าร่วม กิจกรรมที่แตกต่างจาก กิจกรรมเดิมๆ ทำให้พวกเขาอาจมีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่าง จากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่มีอนาคตในการพัฒนาให้ เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ แต่ทั้งนี้ ควรให้ข้อมูลและการแนะนำก่อนการท่องเที่ยว เสมอ

4.3 นักท่องเที่ยวกึ่งนิเวศ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่อยู่ภายในโปรแกรม การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และการ ผจญภัยเป็นหลัก การเสริมข้อมูลด้านความรู้อย่างมีวิธีจะทำให้สนุกสนาน ได้ประโยชน์มากขึ้นนักท่องเที่ยว ประเภทนี้มีพื้นฐานการอนุรักษ์ดีแล้วเป็นส่วนใหญ่

4.4 นักท่องเที่ยวไม่มีคุณภาพ หมายถึงนักท่องเที่ยวที่แสดงออก แต่ในทางที่ ผิดโดยไม่สนใจกฎเกณฑ์และแนวทางจัดการการท่องเที่ยว มีพฤติกรรมเชิงทำลายทั้งทางตรง และ ทางอ้อมทั้งต่อหน้า (เจ้าหน้าที่) และลับหลัง ทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการ ท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้เป็นกลุ่มที่ต้องได้รับคำแนะนำตักเตือนจนถึงลงโทษในกรณี ที่ จำเป็น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรีพร (2541) ได้ศึกษาถึง ทักษะคตินักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติจังหวัดกาญจนบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี มี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด ส่วนใหญ่เดินทางเพื่อมาพักผ่อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงบวก ส่วนผลการทดสอบการเป็นอิสระต่อกัน พบว่า ทักษะคตินักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกันตาม สถานภาพการสมรส การศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศรีเรือน (2546) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสก พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเพื่อมาพักผ่อน สัมผัสธรรมชาติ ส่วนมากเดินทางมากับเพื่อน 1-5 คน เดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ไม่พักแรม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการเรือหางยาวเพื่อชมธรรมชาติรอบเขื่อนรัชชประภา ใช้จ่ายส่วนตัวน้อยกว่า 1,000 บาท นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติน้อย นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง และมีทัศนคติในระดับสูงเช่นกัน จากการทดสอบปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว พบว่า แรงจูงใจ ทักษะคตินักท่องเที่ยว การเข้าร่วมกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว โดยแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวมากที่สุด

สยามล (2547) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่พบว่า คำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากได้รับความสนุกสนานแล้ว ยังทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติ ควรจัดเจ้าหน้าที่ไว้อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเข้าไปเที่ยวชมธรรมชาติ และการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมตัดสินใจ สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจไม่ดีพอ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีเป้าหมายต้องการให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมมากที่สุดและเข้าใจว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการปรับปรุง เสริมแต่งและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมมากขึ้น

อร่ามศรี (2548) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 25 ปี เป็นนักเรียน/นักศึกษาระดับปริญญาตรี เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน ได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากนิตยสาร และมีความรู้เชิงนิเวศในระดับดี มีพฤติกรรมการ

ท่องเที่ยวในระดับสูง นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การได้รับข้อมูล ข่าวสาร และความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดวงดา (2549) ศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21-30 ปี ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด ในส่วนของพฤติกรรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อน ประเภทการท่องเที่ยวที่สนใจ คือการท่องเที่ยวธรรมชาติ บุคคลที่เดินทางมาด้วยคือ ครอบครัว แหล่งที่ได้รับข่าวสารข้อมูลจังหวัดราชบุรีคือ จากโทรทัศน์ พาหนะที่ใช้เดินทางคือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวนครั้งที่เดินทางมาที่จังหวัดราชบุรี คือ 2 ครั้ง แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกไปคือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ค่าใช้จ่ายที่ใช้คือ 1,001-3,000 บาท

ลักขณา (2550) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงาน / ลูกจ้าง และเดินทางมาเป็นกลุ่ม ประมาณ 5 - 8 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น คือ น้ำตกตาดฟ้า รองลงมาคือ น้ำตกเหมืองทวดส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากครอบครัว / ญาติ / เพื่อน และวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาธรรมชาติ ส่วนมากซื้อของที่ระลึกเป็นอาหาร/ขนม ใช้จ่ายส่วนตัวน้อยกว่า 1,000 บาท นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พฤติกรรมทางด้านบวกในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย คือ 2.56

ชลธิชา (2551) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ พบว่าสถานที่ที่นักท่องเที่ยวชอบในบึงฉวากคือ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ เพราะเป็นที่ๆ นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและต้องการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ปลาที่หายาก และนักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้า OTOP เพราะเป็นสินค้าที่มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ เช่น กระเป่าสาน ปลาหม้าแดดเดียว ผลไม้แดดเดียว และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กมลทิพย์ (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21-25 ปี สถานภาพโสด สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส. ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ใช้จ่ายส่วนตัวในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า 1,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต่องในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ คือ เพศ

อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ มูลนิธิสืบนาคะเสถียร และสมาคมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขณะที่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ขนาดของกลุ่มเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ มูลนิธิ กรีนพีซ และมูลนิธิ โลกสีเขียว (Think Earth) ไม่มีผล ต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาถึงความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10,614 คน (ระบบบริการข้อมูลสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร) กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Sampling) โดยทำการสำรวจนักศึกษาจากทุกคณะวิชาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งหมด 10,614 คน โดยกลุ่มตัวอย่างพิจารณาจากตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967: 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = N / 1 + Ne^2$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร ซึ่งแทนด้วยตัวเลขจำนวนนักศึกษาจากทุกคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งหมด 10,614 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5%

$$n = \frac{10,614}{1 + (10,614)(0.05)^2}$$

$$= 385.5$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 400 \text{ คน}$$

ตัวอย่าง การคำนวณจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวนนักศึกษา 724 คน จะมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$\frac{400 \times 724}{10,614} = 27.28$$

$$= 28 \text{ คน}$$

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จากจำนวนของนักศึกษาในแต่ละคณะ ดังนี้

คณะ	จำนวนนักศึกษา(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	724	28
เทคโนโลยีสารสนเทศ	607	23
บริหารธุรกิจ	3,639	137
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	325	13
วิศวกรรมศาสตร์	2,649	99
ศิลปศาสตร์	413	15
เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	1,401	53
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	410	15
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น	446	17
รวม	10,614	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามทำการสอบถามนักศึกษาจากทุกคณะวิชาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยสุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์และการประมวลผล

สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวและการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ

ข้อที่ 1 เพศ ระดับการวัดข้อมูล นามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 2 อายุ ระดับการวัดข้อมูล เรียงลำดับ (Ordinal scale)

ข้อที่ 3 คณะที่ศึกษา ระดับการวัดข้อมูล นามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 4 ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว ระดับการวัดข้อมูล นามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 5 การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการวัดข้อมูล นามบัญญัติ (Nominal scale)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	การให้คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา เป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{(12-0)}{3} = 4$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความรู้
0-4 หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	น้อย
5-8 หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ปานกลาง
9-12 หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มาก

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้ เรียงลำดับความสำคัญ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้ เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตอบ (Likert scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก
ระดับ 3	หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับ ทัศนคติ เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด
 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด

โดยยกเว้น คำถามข้อ 3,5,9 และ ข้อ 10 ซึ่งหากมีผลคะแนนระดับทัศนคติในระดับสูง จะหมายถึงมี ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด
 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เรียงลำดับ ความสำคัญ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบ มาตรฐานประเมินคำตอบ (Likert scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับ พฤติกรรม เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.21- 5.00	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด
3.41- 4.20	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
2.61- 3.40	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
1.81- 2.60	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
1.00- 1.80	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด

โดยยกเว้น คำถามในข้อที่ 6, 9 และ ข้อ 11 ซึ่งหากมีผลคะแนนระดับพฤติกรรมในระดับสูง จะหมายถึงมี พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.21- 5.00	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด
3.41- 4.20	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
2.61- 3.40	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
1.81- 2.60	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
1.00- 1.80	หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากเอกสารวิชาการ ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กำหนดไว้ และได้รับการตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสม ก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

เครื่องมือที่สร้างขึ้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลอง (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด ก่อนทำการเก็บข้อมูลจริง และนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผลของข้อมูลที่มีการวัดมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตร ของ Cronbach ซึ่งเรียกว่า “สหสัมพันธ์แอลฟา” (α - Coefficient) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นใกล้เคียงกับ 1 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 93) ผลการทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9147

การรวบรวมข้อมูล

การทำวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทำการสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยสุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์และการประมวลผล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวบรวมได้จาก หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลทางสถิติต่างๆจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสอบถามโดยศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 40 ชุด

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการทดสอบทางสถิติ เพื่อหาจุดบกพร่องและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว ไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 400 ชุด นำมาทำการทดสอบทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แปลผลและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและทำการลงรหัส (Coding) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อทำการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายถึงลักษณะความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำนวน 430 คน และนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวและการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวและการได้รับข้อมูลข่าวสาร

1. เพศ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ชาย	221	51.40
2. หญิง	209	48.60
รวม	430	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 430 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน หรือร้อยละ 51.40 และเพศหญิง จำนวน 209 คน หรือร้อยละ 48.60

2. ชั้นปีที่ศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ชั้นปีที่ 1	150	34.88
2. ชั้นปีที่ 2	164	38.14
3. ชั้นปีที่ 3	84	19.53
4. ชั้นปีที่ 4	32	7.44
รวม	430	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 164 คน หรือร้อยละ 38.14 รองลงมาศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 150 คน หรือร้อยละ 34.88 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 84 คน หรือร้อยละ 19.53 และศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 32 คน หรือร้อยละ 7.44 ตามลำดับ

3. คณะที่ศึกษาอยู่

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะที่ศึกษาอยู่

คณะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	24	5.58
2. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	24	5.58
3. คณะบริหารธุรกิจ	146	33.95
4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	31	7.21
5. คณะวิศวกรรมศาสตร์	100	23.26
6. คณะศิลปศาสตร์	19	4.42
7. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	50	11.63
8. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	16	3.72
9. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่น	20	4.65
รวม	430	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 146 คน หรือร้อยละ 33.95 รองลงมาคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 100 คน หรือร้อยละ 23.26 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ จำนวน 50 คน หรือร้อยละ 11.63 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 31 คน หรือร้อยละ 7.21 โดยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีจำนวน 24 คน เท่ากัน หรือร้อยละ 5.58 คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่น จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 4.65 ศิลปศาสตร์จำนวน 19 คน หรือร้อยละ 4.42 สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ จำนวน 16 คน หรือร้อยละ 3.72 ตามลำดับ

4. ความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของจำนวนความถี่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความถี่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี	129	30.00
2. 1-2 ครั้ง/ปี	180	41.86
3. 3-4 ครั้ง/ปี	74	17.21
4. มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	47	10.93
รวม	430	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 41.86 รองลงมาคือ น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 30 3-4 ครั้ง/ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 17.21 และมากกว่า 4 ครั้ง/ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 10.93 ตามลำดับ

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพื่อน พ่อแม่ ครู อาจารย์ คนใกล้ชิด	128	29.77
2. รายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ	132	30.70
3. หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	60	13.95
4. อินเทอร์เน็ต	110	25.58
รวม	430	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 30.70 รองลงมาคือ จากเพื่อน พ่อแม่ ครู อาจารย์ คนใกล้ชิด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 29.77 จากอินเทอร์เน็ต จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 25.58 และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ซึ่งความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	การให้คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา เป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{(12-0)}{3} = 4$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความรู้
0-4	หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อย
5-8	หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปานกลาง
9-12	หมายถึงมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับคะแนน	ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0-4	น้อย	2	0.47
5-8	ปานกลาง	153	35.58
9-12	มาก	275	63.95

จากตารางที่ 6 ผลการสำรวจระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระนคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 275 คน คิดเป็น ร้อยละ 63.95 มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก รองลงมาจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 35.58 มีความรู้เชิงท่องเที่ยวระดับปานกลาง โดยกลุ่มที่มีความรู้เชิงท่องเที่ยวระดับ น้อย มีสัดส่วนน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.47 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผลสรุปความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	จำนวนที่ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
2.1 การท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและศิลปกรรม	414	96.28
2.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อโดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม	356	82.79
2.3 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนหนึ่งคือ การกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	347	80.70
2.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดประสงค์ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ธรรมชาติ	366	85.12
2.5 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญลำดับแรก	307	71.40
2.6 กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่การเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูป ศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ ดำน้ำ ชมวัด เที่ยวในชุมชน	364	84.65
2.7 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้มากที่สุด	284	66.05
2.8 การจัดทำป้ายสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มี ความจำเป็นเพราะเป็นการทำลายทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว	267	62.09
2.9 การจัดทำป้ายสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีรูปร่างและสีที่โดดเด่นสะดุดตากับธรรมชาติเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว	276	64.19
2.10 การให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	374	86.98
2.11 นักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะก็สามารถท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ถ้าไม่มีกิจกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม	369	85.81
2.12 การจัดการถังขยะไว้ในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติเป็นการทำลายทัศนียภาพความเป็นธรรมชาติ	289	67.21

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความรู้ในข้อความ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ชนบทธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและศิลปกรรมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.28 รองลงมาคือ การให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 86.98 และนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะก็สามารถท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถ้าไม่มีกิจกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 85.81 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า มีระดับความรู้โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดประสงค์ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินควบคู่กับการเรียนรู้ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 85.12 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูป ดูนก ศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ ล่องเรือ ดำน้ำ ชมวัด เที่ยวในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 84.65 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อโดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม คิดเป็นร้อยละ 82.79 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนหนึ่ง คือ การกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 80.70 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 71.40

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบถูกเกี่ยวกับ การจัดการถังขยะไว้ในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติเป็นการทำลายทัศนียภาพความเป็นธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 67.21 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อการส่งเสริมชุมชนให้มีรายได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.05 สิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีรูปร่างและสีสันทัดกับธรรมชาติเพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 64.19 และตอบผิดมากที่สุด ในข้อความ การจัดทำป้ายสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความจำเป็นเพราะเป็นการทำลายทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.09 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เรียงลำดับความสำคัญ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตรฐานประเมินคำตอบ (Likert scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับทัศนคติ เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีมากที่สุด
- 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีมาก
- 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
- 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
- 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด

โดยยกเว้น คำถามข้อ 3,5,9 และ ข้อ 10 ซึ่งหากมีผลคะแนนระดับทัศนคติในระดับสูง จะหมายถึงมี ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด
- 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
- 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
- 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
- 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับทัศนคติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับคะแนน	ระดับทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.21-5.00	มากที่สุด	86	19.95
3.41-4.20	มาก	256	59.40
2.61-3.40	ปานกลาง	87	20.19
1.81-2.60	น้อย	2	0.46
1.00-1.80	น้อยที่สุด	0	0

จากตารางที่ 8 ผลการสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ 3.41-4.20 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.40 รองลงมา มีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ 2.61-3.40 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.19 มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ 4.21-5.00 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.95 และสุดท้ายมีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ 1.81-2.60 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.46

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของการสรุปผลระดับทัศนคติของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
3.1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม	4.08	มาก
3.2 การจัดทำป้ายสื่อความหมายต้องหาจุดที่ตั้งที่เหมาะสมสามารถสื่อและให้ความรู้ได้ดี	3.98	มาก
3.3 การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเท่านั้น	3.46	น้อย
3.4 ประชาชนทั่วไปควรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเดินทางท่องเที่ยว	3.90	มาก
3.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีข้อจำกัดมาก จนทำให้ความสนุกในการท่องเที่ยวน้อยลง	3.68	น้อย
3.6 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้มากขึ้น	3.92	มาก
3.7 นักศึกษาควรเป็นกลุ่มคนที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.71	มาก
3.8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็เหมือนกับการท่องเที่ยวทั่วไปแค่ต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย	3.95	มาก
3.9 ควรชักชวนนายทุนเข้าลงทุนพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	3.47	น้อย
3.10 การเปิดเส้นทางเดินใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.77	น้อย
3.11 เราไม่ทิ้งอะไรไว้ นอกจากรอยเท้า และไม่เก็บอะไรไป นอกจากความรู้ ความทรงจำ และภาพถ่าย คือจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.99	มาก
3.12 การเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะได้มีรายได้นำไปบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม	3.74	มาก

จากตารางที่ 9 ผลการสำรวจระดับทัศนคติของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า

3.1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของ ทรัพยากรที่มีอยู่และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เท่ากับ 4.08 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมี ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.2 การจัดทำป้ายสื่อความหมาย ต้องหาจุดที่ตั้งที่เหมาะสมสามารถสื่อและให้ ความรู้ได้ดี

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติจัดทำป้ายสื่อความหมาย ต้องหาจุดที่ตั้งที่เหมาะสม สามารถสื่อ และให้ความรู้ได้ดี เท่ากับ 3.98 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.3 การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ ทำงานเท่านั้น

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเท่านั้น เท่ากับ 3.46 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย

3.4 ประชาชนทั่วไปควรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเดินทาง ท่องเที่ยว

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติประชาชนทั่วไปควรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อน เดินทางท่องเที่ยวเท่ากับ 3.90 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง นิเวศอยู่ในระดับมาก

3.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีข้อจำกัดมาก จนทำให้ความสนุกในการท่องเที่ยว น้อยลง

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีข้อจำกัดมาก จนทำให้ความสนุกในการ ท่องเที่ยวน้อยลง เท่ากับ 3.68 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง นิเวศอยู่ในระดับน้อย

3.6 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้มากขึ้น

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้มากขึ้น เท่ากับ 3.92 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.7 นักศึกษาควรเป็นกลุ่มคนที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคตินักศึกษาควรเป็นกลุ่มคนที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่ากับ 3.71แสดง ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็เหมือนกับการท่องเที่ยวทั่วไปแต่ต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็เหมือนกับการท่องเที่ยวทั่วไปแต่ต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วยเท่ากับ 3.95 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.9 ควรชักชวนนายทุนเข้าลงทุนพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติควรชักชวนนายทุนเข้าลงทุนพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนเท่ากับ 3.47 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย

3.10 การเปิดเส้นทางเดินใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการเปิดเส้นทางเดินใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่ากับ 3.77 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย

3.11 เราไม่ทิ้งอะไรไว้นอกจากรอยเท้า และไม่เก็บอะไรไป นอกจากความรู้ ความทรงจำ และภาพถ่าย คือจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเราไม่ทิ้งอะไรไว้นอกจากรอยเท้า และไม่เก็บอะไรไป นอกจากความรู้ ความทรงจำ และภาพถ่าย คือจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่ากับ 3.99 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3.12 การเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะได้มีรายได้นำไปบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติการเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะได้มีรายได้นำไปบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม เท่ากับ 3.74 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เรียงลำดับความสำคัญ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตอบ (Likert scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับพฤติกรรม เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด
- 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
- 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
- 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
- 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด

โดยยกเว้น คำถามในข้อที่ 6,9 และ ข้อ 11 ซึ่งหากมีผลคะแนนระดับพฤติกรรมในระดับสูง จะหมายถึงมี พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย

โดยมีเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21- 5.00 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด
- 3.41- 4.20 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
- 2.61- 3.40 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
- 1.81- 2.60 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
- 1.00- 1.80 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับคะแนน	ระดับพฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.21-5.00	มากที่สุด	65	15.08
3.41-4.20	มาก	174	40.37
2.61-3.40	ปานกลาง	173	40.14
1.81-2.60	น้อย	17	3.94
1.00-1.80	น้อยที่สุด	1	0.23

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางไปถึงมาก คิดเป็นร้อยละ 80.51 รองลงมาคือพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.08 มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.94 และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.23 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลสรุประดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.1 ท่านศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประวัติ วิถีชีวิตชุมชน หรือระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนเดินทาง	3.65	มาก
4.2 ท่านช่วยเก็บขยะระหว่างเดินทางท่องเที่ยวนำออกมาทิ้งในที่อุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้	3.71	มาก
4.3 ท่านบริจาคเงินเพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว	3.71	มาก
4.4 ท่านเข้าไปศึกษาความรู้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.45	มาก
4.5 เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน	3.82	มาก
4.6 ท่านให้อาหารสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ เพื่อจะได้ใกล้ชิดและเห็นสัตว์นั้นนานๆ	3.33	ปานกลาง
4.7 ท่านพยายามเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด	3.82	มาก
4.8 ท่านซื้อของต่างๆจากในพื้นที่ เพื่อช่วยกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น	3.71	มาก
4.9 เมื่อท่านเข้าป่า ท่านมีการประกอบอาหารรับประทานเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ	3.25	ปานกลาง
4.10 ท่านเลือกไปเที่ยวในสถานที่ที่จะเพิ่มพูนประสบการณ์ท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิม	3.63	มาก
4.11 ท่านเก็บหินกรวด รูปร่างแปลกๆและทรายบนชายหาดเพื่อเป็นที่ระลึก	2.91	ปานกลาง
4.12 หลังกลับจากท่องเที่ยว ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งเที่ยวนั้นๆ	3.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 ผลการสำรวจผลสรุประดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า

4.1 ท่านศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประวัติ วิถีชีวิตชุมชนหรือระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนเดินทาง

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่นประวัติ วิถีชีวิตชุมชนหรือระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนเดินทาง เท่ากับ 3.65 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.2 ท่านช่วยเก็บขยะระหว่างเดินทางท่องเที่ยว นำออกมาทิ้งในที่ ๆ อุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมท่านช่วยเก็บขยะระหว่างเดินทางท่องเที่ยว นำออกมาทิ้งในที่ ๆ อุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้ เท่ากับ 3.71 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.3 ท่านบริจาคเงินเพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านบริจาคเงินเพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว เท่ากับ 3.71 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.4 ท่านเข้าไปศึกษาความรู้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านเข้าไปศึกษาความรู้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เท่ากับ 3.45 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.5 เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน เท่ากับ 3.82 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.6 ท่านให้อาหารสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ เพื่อจะได้ใกล้ชิดและเห็นสัตว์นั้นนาน ๆ

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านให้อาหารสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ เพื่อจะได้ใกล้ชิดและเห็นสัตว์นั้นนาน ๆ เท่ากับ 3.33 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับปานกลาง

4.7 ท่านพยายามเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านพยายามเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดเท่ากับ 3.82 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.8 ท่านซื้อของต่าง ๆ จากในพื้นที่ เพื่อช่วยกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านซื้อของต่างๆจากในพื้นที่ เพื่อช่วยกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น เท่ากับ 3.71 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.9 เมื่อท่านเข้าพัก ท่านมีการประกอบอาหารรับประทานเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมเมื่อท่านเข้าพัก ท่านมีการประกอบอาหารรับประทานเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศเท่ากับ 3.25 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับปานกลาง

4.10 ท่านเลือกไปเที่ยวในสถานที่ที่จะเพิ่มพูนประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิม

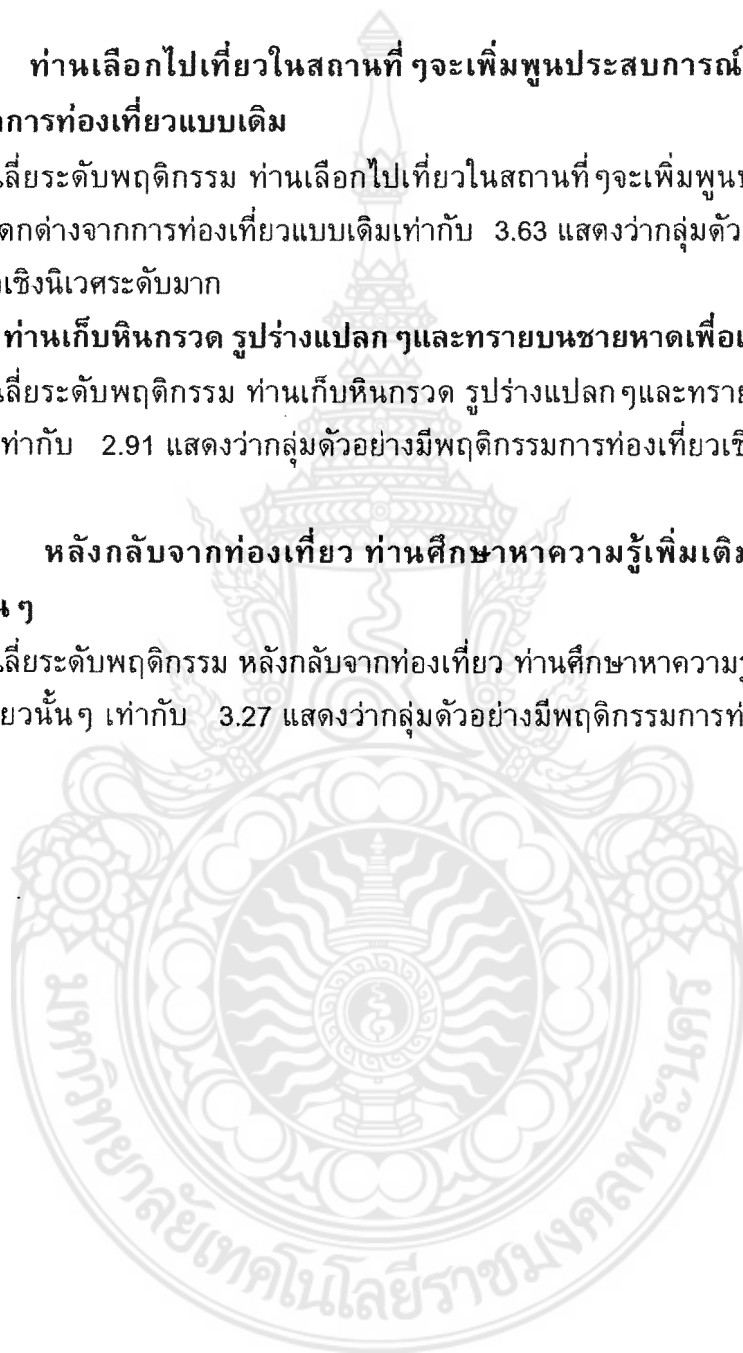
ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านเลือกไปเที่ยวในสถานที่ที่จะเพิ่มพูนประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิมเท่ากับ 3.63 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

4.11 ท่านเก็บหิ้งกรวด รูปร่างแปลก ๆ และทรายบนชายหาดเพื่อเป็นที่ระลึก

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม ท่านเก็บหิ้งกรวด รูปร่างแปลก ๆ และทรายบนชายหาดเพื่อเป็นที่ระลึก เท่ากับ 2.91 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับปานกลาง

4.12 หลังกลับจากท่องเที่ยว ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

ค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม หลังกลับจากท่องเที่ยว ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ เท่ากับ 3.27 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะและและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีจุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อ

- 1) เพื่อวัดระดับความรู้ และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.40) ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 38.14) ในขณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 33.95) ส่วนใหญ่มีความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 41.86) และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากรายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ (ร้อยละ 30.70)

2. ระดับความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก (ร้อยละ 63.95) มีการตอบถูกในข้อความ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและศิลปกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 96.28) รองลงมาคือ การให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ร้อยละ 86.98) และตอบผิดมากที่สุดกับข้อความ การจัดทำป้ายสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความจำเป็นเพราะเป็นการทำลายทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 64.19)

3. ระดับทัศนคติด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก (ร้อยละ 59.40) โดยมีระดับทัศนคติสูงสุดกับข้อความ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.08) รองลงมาคือ ข้อความ เราไม่ทิ้งอะไรไว้นอกจากรอยเท้า และไม่เก็บอะไรไป นอกจากความรู้ ความทรงจำ และภาพถ่าย คือจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(ค่าเฉลี่ย 3.99) และมีระดับทัศนคติในน้อยที่สุด กับข้อความ การเปิดเส้นทางเดินใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.77)

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางไปถึงมาก (ร้อยละ 80.51) โดยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากกับข้อความ เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน (ค่าเฉลี่ย 3.82) และท่านพยายามเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด (ค่าเฉลี่ย 3.82) มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางกับข้อความ เมื่อท่านเข้าป่า ท่านมีการประกอบอาหารรับประทานเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ(ค่าเฉลี่ย 3.25) และหลังกลับจากท่องเที่ยว ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.27)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทัศนคติและและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับมากโดยเฉลี่ย เนื่องจากว่าในปัจจุบันนักศึกษาส่วนใหญ่ มีช่องทางที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เพิ่มมากขึ้นจากสื่อต่างๆ ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้รับข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ มากที่สุด เนื่องด้วยว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ชมภูศรี (2544) พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุเพื่อน ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์

2. นักศึกษามีระดับทัศนคติด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้จากหลักการเกิดทัศนคติของบุคคลที่ว่า ทัศนคติเกิดจาก ความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ รวมทั้งสื่อมวลชน ดังนั้น หากนักศึกษาได้รับข้อมูลมาก มีความรู้ที่มาก จึงทำให้ระดับทัศนคติมากไปด้วย

3. จากการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางไปถึงมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แม้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้น แต่ภายในประเทศไทยอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปยังไม่เกิดความคุ้นเคยเท่าใดนัก เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะที่แตกต่างจากที่เคยเป็นมา และสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ยังไม่มากนัก แต่กลุ่มนักศึกษาเป็นกลุ่มที่สามารถตั้งใจศึกษาและเรียนรู้ได้มากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษาจึงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางไปถึงมากได้ แต่ก็ยังมีพฤติกรรมหลายอย่างที่เป็นพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่คุ้นเคย แต่ไม่ใช่พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ท่านให้อาหารสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ เพื่อจะได้ใกล้ชิดและเห็นสัตว์นั้นนานๆ และ เมื่อท่านเข้าป่า ท่านมีการประกอบอาหารรับประทานเพื่อให้เข้า

กับบรรยากาศ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการให้ความรู้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อกจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเดิม ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากรายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ มากที่สุด แสดงว่า เป็นสื่อที่ได้รับความนิยม ดังนั้นในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมุ่งไปที่สื่อโทรทัศน์/วิทยุ มากกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริม ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มขึ้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของประเทศด้วย

2. แม้ว่าโดยเฉลี่ย นักศึกษาจะมีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงสับสน ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่คิดว่าเหมือนกัน แต่ทำไมต้องใช้ชื่อที่ต่างกัน ดังนั้น หากมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จึงควรมีการบอกถึงนิยาม รายละเอียด ความแตกต่างของการท่องเที่ยวทั้ง 2 ชนิดนี้ ควบคู่กันไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการศึกษา การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จึงมีข้อจำกัดขึ้น ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจะมีขนาดที่เล็กเกินไป คือเฉพาะนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยแห่งเดียวเท่านั้น คือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งในขั้นต้นผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดประชากรเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้งหมด จะทำให้การสรุปผลการศึกษาเห็นภาพชัดเจนขึ้น แต่จากข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการที่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีจำนวนมากและกระจายตัวอยู่ในหลาย ๆ จังหวัด ทุกภูมิภาคของประเทศ ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาจึงถือได้ว่าเป็นเพียงตัวแทนนักศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นถ้าผู้สนใจมีเวลาและงบประมาณที่เพียงพอและใช้เวลาในการเก็บข้อมูลให้มากขึ้นอีก ควรมีการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้งหมด ทั่วประเทศ เพื่อจะประเมินได้ว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก-น้อยเพียงใด

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมที่ซื้อในแง่ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นนักศึกษาเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาถึงข้อมูลอีกด้านหนึ่งควบคู่กัน คือข้อมูลในแง่ของผู้ให้บริการการท่องเที่ยว คือการทำวิจัยที่เก็บข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือบริษัททัวร์ที่ให้บริการเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวทั่วไป เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความรู้ ทักษะคิดและและพฤติกรรมการทำงานเชิงนิเวศของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆเพิ่มเติม เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยของรัฐแห่งอื่นๆหรือมหาวิทยาลัยเอกชน เนื่องจากในแต่ละมหาวิทยาลัยมีรูปแบบการเรียน การสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงอาจจะทำให้นักศึกษามีระดับความรู้ ทักษะคิดและและพฤติกรรมการทำงานเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสามารถทำการศึกษาโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมระหว่างนักศึกษากลุ่มเหล่านั้นกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลได้อีกด้วย เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละกลุ่มและพยายามหาวิธีที่จะพัฒนาระดับที่แตกต่างนั้นให้ได้

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ ประสิทธิ์นราพันธ์. 2553. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กัญญา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น, กรุงเทพฯ.
- กาญจนรัตน์ รัตนสนธิ. 2544. การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับเยาวชนไทย : ศึกษากรณี นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- กิตติศักดิ์ ปานะโปย. 2544. ความรู้และทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอต๋อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- โครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. 2552. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2552. จาก <http://greentourplus.com>
- ชัยยง คันสนิยกุล. 2542. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ชานาญ แก่นจันทร์. 2544. ความรู้และทัศนคติต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าของราษฎรที่อาศัยอยู่โดยรอบ สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าจุฬาภรณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ มหรรณพ. 2541. การจัดการอุทยานแห่งชาติ. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการพื้นที่อนุรักษ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธีรพัฒน์ ตี้อตัน. 2546. ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ ตำบลพิชัย อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดรรชนีและสุระเชษฐ์. 2544. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: แนวคิด หลักการและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อนุรักษ์. เอกสารประกอบการเรียนโครงการปริญญาโท สาขา การ บริหารทรัพยากรป่าไม้ ภาคพิเศษ, คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ดวงตา วงศ์สว่าง. 2549. **ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี**. สารนิพนธ์ บธ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. **การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประดิษฐ์ อูปรมย์. 2528. **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ศรีอเนก
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. **ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2534. **พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์
- ไพบูลย์ เทวรักษ์. 2537. **จิตวิทยา: ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน**. โรงพิมพ์เอส.ดี.เพลส, กรุงเทพฯ
- มณีวรรณ ผิวนิมและคณะ. 2546. **โครงการพัฒนาการและผลกระทบของการท่องเที่ยวกรณีศึกษา ชุมชนตลาดน้ำ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2524. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย**. รุ่งศิลป์การพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- วิภาพร มาพบสุข. 2540. **จิตวิทยาทั่วไป**. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน ทองใหญ่. 2546. **พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสก**. การศึกษาอิสระ ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2541. **การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2542. **การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. (พิมพ์ครั้งที่สอง) กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมพร สุทัศน์ย์. 2544. **การทดสอบทางจิตวิทยา**. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สยามล ชัยรัตน์อุดมกุล. 2547. **ความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สวรรส กมลศุภกรณ์. 2548. **นิตยสารท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สาติยา มิ่งวงศ์. 2550. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2533. การโฆษณาหาเสียงกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง. มุขนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, กรุงเทพฯ.
- สุวีพร ภัทรพรนันท์. 2541. ทศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล
- โสภิตสุดา มงคลเกษม. 2539. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2543. พฤติกรรมผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรดีน ทางาม. 2542. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจตามโครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. 2546. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อร่ามศรี สุวัตติกุล. 2548. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อดุม เขยกิจวงศ์. 2548. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว
- Bloom, S. Benjamine. 1975 . **Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain.** New York : David Mckay.
- Gordon W. Allport, "Attitude", in C.A. Murchinson, ed., A Handbook of Social Psychology, 2nd ed., New York: Holt, 1936, pp. 7-24. cited in Henry Assael. 1995. **Consumer Behavior and Marketing Action**, 5th ed., Ohio: International Thomson Publishing.
- Psychology(Worcester, MA: Clark University Press, 1935), pp. 798-844 quoted in Henry Assael, **Consumer Behavior and Marketing Action**, 5th ed.(Ohio: International Thompson Publishing, 1995), p.266.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ชื่อโครงการวิจัย ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

..... 1.ชาย

..... 2.หญิง

2. ท่านกำลังศึกษาชั้นปีที่

..... 1. ชั้นปีที่ 1

..... 2. ชั้นปีที่ 2

..... 3. ชั้นปีที่ 3

..... 4. ชั้นปีที่ 4

3. คณะที่ท่านศึกษาอยู่

..... 1. ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

..... 2. เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

..... 3. บริหารธุรกิจ

..... 4. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

..... 5. วิศวกรรมศาสตร์

..... 6. ศิลปศาสตร์

..... 7. เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

..... 8. สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

..... 9. อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

4. ความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

..... 1. น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี

..... 2. 1-2 ครั้ง/ปี

..... 3. 3-4 ครั้ง/ปี

..... 4. มากกว่า 4 ครั้ง/ปี

5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งใดมากที่สุด

..... 1. เพื่อน พ่อแม่ ครูอาจารย์ คนใกล้ชิด

..... 2. รายการโทรทัศน์/รายการวิทยุ

..... 3. หนังสือพิมพ์/นิตยสาร

..... 4. อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเข้าใจของท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและศิลปกรรม		
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม		
3. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนหนึ่งคือ การกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว		
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดประสงค์ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ธรรมชาติ		
5. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญอันดับแรก		
6. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูป ปลูก ศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ ล่องเรือ ดำน้ำ ชมวัด เที่ยวในชุมชน		
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้มากที่สุด		
8. การจัดทำป้ายสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความจำเป็น เพราะเป็นการทำลายทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว		
9. สิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีรูปร่างและสีสันทัดกับสิ่งแวดล้อม สะอาด อดัดกับธรรมชาติเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว		
10. การให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
11. นักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะใหญ่ๆ ก็สามารถท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ถ้าไม่มีกิจกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม		
12. การจัดถังขยะไว้ในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติเป็นการทำลายทัศนียภาพความเป็นธรรมชาติ		

ตอนที่ 3 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับทัศนคติ				
	เห็นด้วย มาก (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย มาก (1)
1. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรคำนึงถึง ศักยภาพของทรัพยากรที่มีและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม					
2. การจัดทำป้ายสื่อความหมาย ต้องหาจุดตั้งที่เหมาะสม สามารถสื่อและให้ความรู้ได้ดี					
3. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เป็น หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในพื้นที่เท่านั้น					
4. ประชาชนทั่วไปควรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ ก่อนเดินทางท่องเที่ยว					
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีข้อจำกัดมาก จนทำให้ความ สนุกในการท่องเที่ยวน้อยลง					
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้ มากขึ้น					
7. นักศึกษาควรเป็นกลุ่มคนที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็เหมือนกับการท่องเที่ยว ทั่วไปเพียงแต่ต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย					
9. ควรชักชวนนายทุนเข้ามาลงทุนพัฒนาธุรกิจการ ท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน					
10. การเปิดเส้นทางเดินใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว เป็น กิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ๆของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
11. “เราไม่ทิ้งอะไรไว้ นอกจากรอยเท้า และไม่เก็บ อะไรไป นอกจากความรู้ ความทรงจำ และภาพถ่าย” คือ จิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
12. การเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ ควรทำ เพราะจะมีรายได้นำไปบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม					

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน

การปฏิบัติของท่าน	ระดับพฤติกรรม				
	บ่อยที่สุด (5)	บ่อย (4)	ปานกลาง (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย (1)
1. ท่านศึกษาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเช่น ประวัติ วิถีชีวิต ชุมชนหรือระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนเดินทาง					
2. ท่านช่วยเก็บขยะระหว่างเดินทางท่องเที่ยวและนำออกมาทิ้งในที่ๆอุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้					
3. ท่านบริจาคเงินเพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว					
4. ท่านเข้าไปศึกษาความรู้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
5. เมื่อท่านเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ท่านหยุดรอให้สัตว์ผ่านไปก่อน					
6. ท่านให้อาหารสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ เพื่อจะได้ใกล้ชิดและเห็นสัตว์นั้นนานๆ					
7. ท่านพยายามเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด					
8. ท่านซื้อของต่างๆจากในพื้นที่ เพื่อช่วยกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น					
9. เมื่อไปที่ยวป่า ท่านมีการประกอบอาหารรับประทาน เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ					
10. ท่านเลือกไปเที่ยวในสถานที่ๆจะเพิ่มพูนประสบการณ์ท่องเที่ยว ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิม					
11. ท่านเก็บหิน กรวด รูปร่างแปลกๆและทรายบนทรายหาดเพื่อเป็นที่ระลึก					
12. หลังกลับจากท่องเที่ยว ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ					

ขอขอบคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม
วัน เดือน ปีเกิด	11 มิถุนายน 2519
ที่อยู่ปัจจุบัน	473/18 อาคารบุญญพิทักษ์ อ่อนนุช 10 เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2541	บธ.บ. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

